

ION MORARU

Vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

Monumentul istoric, tezaur de profundă simțire și rațiune umană, ne aduce mărturia unor trecute vremi de fapte și gânduri, suflul mereu viu al unei existențe milenare, perenitatea creațiilor materiale și spirituale ale locuitorilor acestor meleaguri. În armonie cu natura — ce o valorifică și-i dă strălucire — monumentul istoric își cere dreptul, într-un nou cadru social-economic, la o reconsiderare și chiar la o reinventare.

S-a desfășurat în acești ani o vastă acțiune de scoatere la lumină a vestigiilor noastre istorice. Nu pentru a ne închina unor străvechi umbre, ci pentru a ne cunoaște pe noi înșine, pentru a înțelege istoria, trecutul, prezentul și viitorul acestei țări. Căci respectând trecutul vom putea construi viitorul. Cu prețuire, dar și discernământ; cu profundă afecțiune, dar și cu spirit critic; cu cea mai adâncă înțelegere, dar călăuziți de ideologia noastră, de spiritul-creator al științei contemporane.

Am făcut-o în virtutea unei concepții limpezi; am înțeles ca tot ce este înaintat în existența de secole a poporului nostru să integrăm în contemporaneitate, în istoria de azi a României, în civilizația noastră socialistă.

În vastul program de restaurare a monumentelor istorice s-a încercat a se pătrunde în esența evenimentelor și faptelor, fără a se neglija și ceea ce constituie specificul acestei responsabile acțiuni. Printre altele, este vorba de importanta problemă a locului monumentului izolat în liniile moderne, în noile centre arhitecturale; cu alte cuvinte, conservarea „in situ” a monumentelor și ansamblurilor arhitecturii populare.

Nici în acest domeniu nu s-a lucrat pe „loc gol”.

Interesul pentru monumentele trecutului, pentru păstrarea și ocrotirea lor, există de secole la noi. Studiul științific al acestor acțiuni și realizări (nu tot atât de vechi) cunoaște un adevărat reviriment o dată cu înființarea Comisiunii Monumentelor Istorice și a tribunei sale Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, publicație de mare prestigiu ce a trecut cu mult granițele, condusă decenii de Nicolae Iorga, punct de convergență și interferență a liniilor ce uneau trecutul cu viitorul și, în veac, oamenii.

Buletinul își propunea „să contribuie — prin monografiile, materialele documentare, comunicările — la progresul studiilor istorice și artistice cu privire la monumentele noastre, ... la cultivarea spirituală a publicului românesc într-o bună cunoaștere, trebuitoră înțelegere, cuvenitul respect și datorita pietate față de monumente”.

Alături de Nicolae Iorga, Gr. Tocilescu, Gh. Balș, N. Ghica-Budești, Al. Lepădatu, V. Brătulescu, V. Drăghiceanu, G. Oprescu și mulți alții, au marcat aceste dorințe.

Și iată noua serie a Buletinului care se inaugurează acum. Continuând tradiția celui vechi și vrînd să facă pași însemnați înainte. Cu devotament și respect, noii oameni, noii cercetători, noii redactori, într-un cuvînt — noii pasionați ai monumentelor noastre, se vor angaja cu fermitate pentru realizarea programului de dezvoltare a activității științifice și culturale în acest domeniu, activitate îndrumată și sprijinită cu deosebită grijă și atenție de partidul și statul nostru.

Pentru că este gândit a fi un mijloc de informație eficientă, o tribună de dezbateri și consultări de opinii.

Pentru că este creat în scopul comunicării de idei și realizări.

Pentru că el trebuie să aibă un loc cuvenit în dezvoltarea unei adevărate științe a monumentelor.

Pentru că el trebuie să devină, în finalitatea lui, un factor de prim ordin în educarea cultural-științifică, etică și artistică a maselor largi.

Studiile sale vor face cunoscute rezultatele cercetărilor privind istoricul, investigația arheologică, arhitectura și decorația monumentelor; rezultatele lucrărilor de restaurare — cu anchete asupra valorii și a veridicității restaurării — vor duce la reevaluarea unor complexe arheologice neinvestigate încă, a unor monumente de arhitectură populară, sau a celor puțin cunoscute.

Ca un adevărat periodic, va consemna discuțiile specialiștilor un problemele de ordin major: restaurare, conservare, folosire ulterioară; va căuta să antreneze un public numeros în scopul cunoașterii, alocotirii, al păstrării monumentelor, al popularizării acestora. Căci avem lucruri frumoase și — de ce să n-o spunem — impresionante. Dar nu le cunoaștem și nu le admirăm încă îndeajuns.

Totodată Buletinul va înscrie în paginile sale realizările din acest domeniu ale altor țări: note, informații, știri, material bibliografic din țară și străinătate, care să înlesnească cunoașterea reciprocă, apropierea spirituală a popoarelor, năzuind să devină un mijloc permanent și util de informare științifică.

O sarcină de onoare a Buletinului Monumentelor Istorice va fi reliefa contribuției poporului român la cultura și civilizația universală, participînd la întărirea prestigiului internațional al României socialiste, al trecerii sale în universalitate, cu tot ceea ce-i este caracteristic.

Mai noi sau mai vechi, monumentele României, sînt ale noastre, ale acestei comunități de simțire, gândire și expresie.

Fie ca Buletinul să reflecte spiritul Țării și al Epocii noastre.